

Hui hai Hutongit

Anniina Lehtokari, Peking

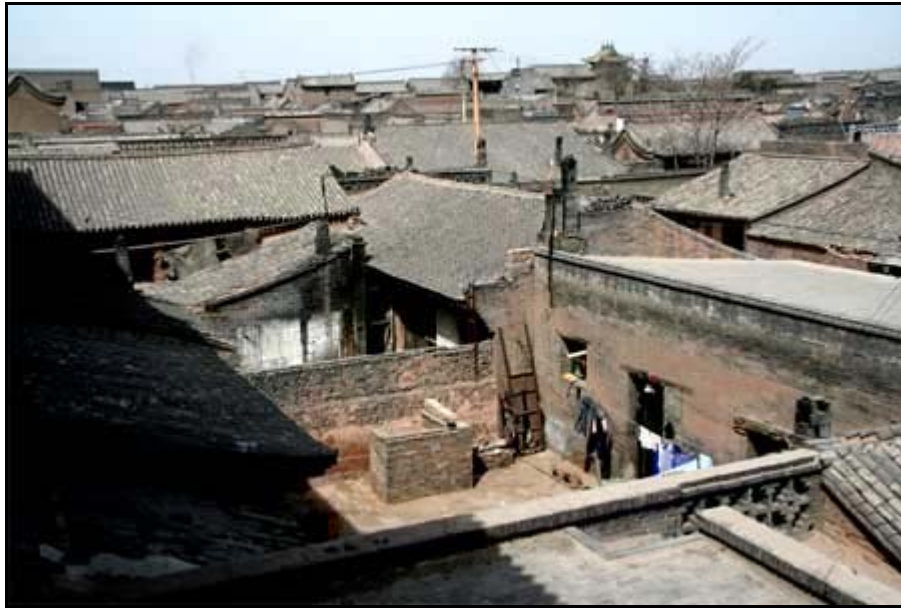
Pekingiä voisi kutsua maailman suurimmaksi rakennustyömaaksi. Jotain tästä kertovat myös tilastot, joissa puolet maailman betonin kulutuksesta tapahtuu juuri Pekingissä. Osasyynä rakennusbuumin kiihtymiseen ovat Olympialaiset, jotka pidetään kaupungissa vuoden 2008 kesällä. Niiden onnistuminen on kiinalaisille kunniakysymys, ja kaikki täällä tuntuu tähtäävän tuohon suureen kansainväliseen tapahtumaan. Hotelleja ja olympiakaupunkia rakennetaan, metroverkostoa laajennetaan, joukkoliikennettä kehitetään, olympiatuotteita markkinoidaan ahkerasti ja teematapahtumia järjestetään. Jopa olympialaisten aloituspäivämäärä 8.8.2008 on valittu huolella; numero 8 on tärkeä onnenluku Kiinassa.

Kaikella tällä innostuksella on tietysti myös varjopuolensa ja yksi niistä on kulttuuriväen erityisenä huolenaiheena. Innokkaan rakentamisen ja uudistamisen alle hukkuu päivittäin arvokasta kulttuuriperintöä, jota ei enää saada takaisin. Muun muassa jopa 1200-luvulta peräisin olevat ja Pekingille hyvin ominaiset sisäpihat (*siheyuan*) ja niiden ympärille muodostuneet *hutong*-asuinalueet ovat vähentyneet dramaattisesti lyhyen ajan sisällä. Tilastot kertovat vuonna 1949 *hutongeja* olleen seitsemän tuhatta, 1980-luvulla enää 3900 ja tällä hetkellä niiden määrä vähenee 600 kappaleella vuodessa. Nämä pienipihaiset, kiviset, muurien sisällä sijaitsevat taloyhteisöt ja korttelit ovat tätä nykyä pääasiassa köyhimmän väestöosan asuttamia ja kenties osaksi siksi niitä siivotaan kiireen vilkkaa pois modernisoituvasta kaupunkikuvasta. Siivoaminen on myös tähän asti ollut verrattain helppoa, sillä asukkailla ei ole joko varoja tai haluja korjata rakennuksia ja toisaalta usein epäselvät omistajuussuhteet jouduttavat korttelien päätymistä rakennuttajien omistukseen.

Hutongien siistiminen jatkuu "aitouden" kustannuksella. Tämä voisi olla näkymä myös Pekingistä, mutta nyt kuitenkin kyseessä Pingyaon kylä Keski-Kiinassa. Tämä Shanxin maakunnassa sijaitseva sekä UNESCO:n maailmanperintökohteisiin kuuluva kylä on ainoita hyvin säilyneitä vanhoja kyliä ja myös turistit ovat löytäneet sen. Kuva: Lukkarila 2006.

Huomio saatiin käännettyä asiaan UNESCO:n World Heritage Committeeen 28. istunnossa Suzhoussa vuonna 2004. UNESCO:n vetoavulla on alettu rakentaa niin sanottua puskurivyöhykettä 62,5 neliökilometrin kokoiselle "Vanhan Pekingin" alueelle, jossa sijaitsee muun muassa maailmanperintökohteisiin kuuluva Kielletty Kaupunki. Vyöhykkeen tarkoituksena on suojella arvokkaita kulttuurikohteita kaupungin laajentumisen mukanaan tuomilta vaaroilta ja näihin kohteisiin kuuluu myös yksi harvoista suojelluista Hutong-alueista. Pekingin kaupungin esittämä suojelusuunnitelma on monipuolinen, mutta ei suinkaan aukoton. Käytännössä suunnitelmassa rajoitetaan rakennuskorkeus 9 metriin, rakennukset sekä kaavat on säilytettävä alkuperäisessä mallissa ja muutoinkin uuden rakennuskannan tulee sopeutua alueen arkkitehtuuriin sekä värimaailmaan. Tavoitteena on ollut säilyttää vanhan kaupungin tunnelma kokonaisuudessaan, vaikka joukossa olisikin uudempia rakennuksia.

Pingyaon kylä antaa kuvan siitä millaista hutongeissa on ollut asua. Nykyisin jäljellä olevat hutongit ovat köyhän väestön asuinpaikkoja. Kuva: Lukkarila 2006.

Käytännön toteutus ei kuitenkaan etene toivotulla tavalla. Monia säädöksiä korkeampia rakennuksia on jo rakennettu ja moderni infrastruktuuri alueella on käytännössä sallittua, kunhan se vain *pyrkii* noudattamaan suojelusäädöksiä sekä asetettuja rajoituksia. Alue on tiheästi asutettua; yhden neliökilometrin sisällä 25 000–30 000 ihmistä, joten infrastruktuuriin kehittäminen tulee varmasti näkymään katukuvassa, ellei kaupunki suorita Kiinalle tuttuun tapaan pakkosiirtoja pois alueelta. Tullaanko tässä jälleen tienristeykseen, jossa on valittava joko kehitys ja asukkaiden olojen parantaminen tai kulttuurin säilyminen jälkipolville? Huomioitavaa on myös se, että Kiinan lait eivät aseta rangaistuksia yksilöille tai tahoille, jotka eivät noudata näitä säädöksiä ja toisaalta myös minkäänlaista lakien noudattamisen valvontaa ei ole järjestetty. Liikenne on Pekingissä suuri ongelma ja vanha keskusta on kaikkein ruuhkaisinta seutua. Vaikka säädökset kieltävätkin alkuperäisen kaavan muuttamisen, jo nyt on turvauduttu osin teiden leventämiseen. Pekingissä ollaan jo ennakoitavasti huolestuneita siitä, miten liikenne yleensäkin tulee toimimaan olympialaisten aikana. Ymmärrettävästi kehitysmaasta moderniksi kansainväliseksi kaupungiksi pyrkiminen vaatii kaupallisuuden ja yhtäläillä käytännön etualalle asettamista, mutta tärkeää olisi myös nähdä kulttuurin ja tätä kautta etenkin turismin suuri merkitys näiden tavoitteiden saavuttamisessa. Ratkaisuksi onkin kaupungin toimesta ehdotettu keskeisten valtion toimistojen siirtämistä toisaalle, jotta painetta vanhasta keskustasta saataisiin pois ja samalla uusia keskustoja syntymään. Aika näyttää, tuleeko tämä hanke toteutumaan.

Pekingin hutongien nykypäivää.

Monikin on kysellyt, miksi ongelman hahmottamiseen on herätty vasta nyt, kun suuri osa vanhasta on jo menetetty. Syitä kaupunkikuvan rajuun muutokseen sekä toisaalta myös kulttuurin asettamiseen vähempiarvoiseen asemaan on varmasti monia. Joitakin niistä voi hakea kulttuurivallankumouksen (1966–1976) ajoista. Monet tutkijat katsovat kulttuurivallankumousten tärvelleen kiinalaisten kauneudentajun. Tuona aikana suurin osa kauniista ja vanhasta perinnöstä hävitettiin, sillä Maon kommunistisen ideologian mukaisesti kulttuuri sekä aineellinen hyvä oli porvarillista ja tätä kautta ei-toivottua. Koska kauniin näkeminen oli pitkään kiellettyä, kiinalaisten on kenties nykyisin vaikeaa nähdä sitä, mikä voisi juuri Kiinassa olla esteettisesti miellyttävää sekä omaa. Nykyisiä kauneusihanteita tunnutaankin hakevan monin osin pikemminkin länsimaista, jotka toimivat esimerkkinä modernin Kiinan rakentamisessa. Toisaalta Kiinan kolmetuhatuotisen historian valossa esimerkiksi 1200–1600-luvun rakennukset eivät ehkä tunnu paikallisista siinä määrin merkittäviltä, kuin mitä ulkopuolinen saattaisi ajatella. Myöskään Euroopassa muotiin noussutta arjen historiaa ei osta arvostaa samalla tavalla kuin keisarillisen Kiinan hohdokasta menneisyyttä. Ongelmaksi alkaakin muodostua juuri historiallisen kerroksellisuuden puuttuminen, sillä ainoat paikallisten todella arvostamat kohteet tuntuvat pääkaupungissa olevan keisaridynastioiden aikaiset rakennuskompleksit (kuten Kielletty kaupunki) sekä Maon aikana (1949-1976) rakennetut ja sitä kautta symbolista merkitystä omaavat valtiolliset rakennukset.

Valkoisten Pilvien temppeli on rauhan ja taolaisuuden tyysija keskellä vilkasta kaupunkia. Rakennukset ulottuvat vanhimmillaan Qing-dynastian aikaan 1300-luvulle. Ensimmäinen temppeli paikalle perustettiin jo 700-luvulla, mutta muiden Kiinan temppelien tavoin, se on tuhottu monta kertaa vuosien saatossa. Kuva: Lehtokari 2006.

Lakeja kulttuurin suojelemiseksi säädetään koko ajan, mutta Kiinalle tyypillinen raskas byrokraatia, korruptoituneisuus, bisneskeskeisyys sekä virkamiesten välinpitämättömyys ovat asioiden etenemisen esteenä. Kaikki täällä tapahtuu hyvin hitaalla aikataululla – jos ollenkaan – ja nopeiden muutoksien keskellä kaikkia kulttuurikohteita ei välttämättä ehditä pelastaa. Asioiden täytyy kuitenkin täällä edetä tarkan järjestyksen mukaisesti ja toivoa ei ole, ennen kuin asioiden tärkeysjärjestystä saadaan muutettua. Tämä ei tietenkään ole vierasta muuallakaan päin maailmaa. Positiivista on kuitenkin se, että kiinnostus kulttuuria ja sen suojelua kohtaan on alkanut kasvaa niin viranomaisten, yhdistysten kuin yksityishenkilöidenkin keskuudessa. Niin kiinalaisille kuin ulkomaisillekin suunnattuja erilaisia ei-valtioliitännäisiä yhdistyksiä syntyy jatkuvasti, näistä hyvänä esimerkkinä itseään Kiinan suurimmaksi kansalaisjärjestöksi markkinoiva ”Beijing Cultural Heritage Protection Center”, jonka sivustoilla voi seurata monien aineellista sekä aineetonta kulttuuriperintöä koskevien hankkeiden ja suojelutyön edistymistä. Myös Pekingin kaupungin toiminta vanhan alueen suojelemiseksi on ollut jotain ennennäkemätöntä. Puskurivyöhykesuunnitelman lisäksi kaupunki sijoitti vuonna 2000 kolmesataakolmekymmentä miljoonaa yuania historiallisten kohteiden suojelutyöhön, mikä on suurin summa Kiinan historiassa.

Valkoisten Pilvien temppelin muurien keskelle eivät liikenteen äänet ulotu. Suljetun pihan tunnelmaa. Kuva: Lehtokari 2006

”Vanhan Pekingin” alue sisältää hengästyttävän kauniita paikkoja, joiden vehreiden pihojen keskellä ja vankkojen muurien takana ajankulu kirjaimellisesti pysähtyy. 15 miljoonan ihmisen ja miljoonien autojen kaupungissa tarvitaan tällaisia hengähdyspaikkoja, joten suojelutyö vanhan keskustan säilyttämiseksi jatkuu. Toivottavaa toki olisi, että innostus laajenisi kattamaan koko kaupungin eikä vain keskusta-alueita. Tuntematon ei ole myöskään alueisiin liitetty ja myös muualla maailmassa tuttu ilmiö: romantisoiminen. Alueella asuvat ihmiset elävät kurjissa oloissa ilman juoksevaa vettä, elintilaa (yhdessä pienessä huoneessa saattaa asua 4-5 ihmistä) tai muita nykyajan mukavuuksia. Turisti luonnollisesti nauttii tästä "aitoudesta", mutta on selvää, että asiat tulevat muuttumaan. Suurin haaste onkin yhdistää kasvavan kaupungin, asukkaiden ja turismin toiveet ja tarpeet. Miten Peking tämän suuren haasteen toteuttaa, on yhä hämärän peitossa. Mutta mikäli olympialaisista selvittää kunnialla, mikään ei liene enää tälle kaupungille mahdotonta.

Taolaiset munkit polttavat kävijöiden lahjoittamia suitsukkeita. Temppele on pekingiläisille tärkeä etenkin kiinalaisen uuden vuoden (18.-19.2.) aikaan, jolloin sinne kokoonnutaan juhlimaan ja varmistamaan hyvää onni tulevaksi vuodeksi. Kuva: Lehtokari 2006.

Huton ja Siheyuan -sanojen alkuperä:

Hutong-sana tulee mongoliankielestä ja tarkoittaa kaivoa. Mongolialaiset asettuivat perinteisesti asumaan kaivojen ja lähteiden ympärille. *Siheyun* puolestaan merkitsee nelisivuista suljettua pihapiiriä. Nykyään hutongilla tarkoitetaan siheyunien ympärille muodostuvia kujia.

Lähteitä mm:

Beijing Cultural Heritage Protection Center:

<http://www.bjchp.org/english/oldbeijing/index.asp>

That's China, 4/2005 – How to Protect Old Beijing; The Depate Continues

China Today 4/2006 – Stories of Old Houses

